

Dr. Dinko Puc:

Učitelji naroda

Hočemo neodvisne in značajne učitelje naroda,
ki jim moramo zagotoviti njihovo eksistenco

V osnovni šoli se vzgaja narod. Tam se ima razvijati otrokova duša, tam mora dobiti otrok smisel za dobro in slabo, tam mora biti položena prva klica poznejše razsodnosti in razboritosti. Otroci, ki ga pokvari osnovna šola, trpi na tem vse življenje.

Predpogoj uspešne vzgoje je ljubezen učiteljeva do otroka. Le tak vzgojitelj, ki sam ljubi otroke, bo vzbudil tudi v njih ljubezen do sebe, kar je neobhodno potrebno za doseg učnih uspehov. Otroci se ne sme bati šole in učitelja; učitelj, ki je dosegel, da ga otroci ljubijo, da mu zaupajo, da ga spoštujejo, je dosegel že več kakor polovico tega, kar je treba.

Take uspehe pa bodo dosegali le tisti, ki imajo dovolj srčne kulture, ki so sami dobri ljudje in ki so značajni. Kdor je hinavec, kdor je v svoji duši umazan, kdor krivi hrbet, ne bo nikdar priljubljen pri mladini, ki te stvari instinktivno čuti, kakor se na drugi strani deca zaupljivo stiska v naročje tistemu, ki mu sije dobrota iz oči.

Naše učiteljstvo ima za seboj težke čase. Pred vojno učiteljski stan skoro ni nudil življenjske eksistence. Približno petdeset kron je bila normalna plača na mesec. Za to beraško plačo je učitelj naučil narod čitanja in pisanja; poslušati je moral zabavljanje klerikalnega župana, kritiko vsemogočnega župnika ter prenašati sekulare deželnega odbora in njegovih trabantov. Pa nam je vendar ta doba dala iz vrst učiteljstva mnogo odličnih pedagogov, pisateljev, pesnikov, skladateljev. V revščini in siromaštvu so se kovali značaj, so se porajali junaki prosvete.

V naši državi je gmočno stanje učiteljstva zelo izboljšano. Narodna skupščina in vlada sta imeli svoj čas smisla za to, da se zagotovi eksistenca ljudem, ki drže v svojih rokah bodočnost države. Ni pa mogla država odtegniti učiteljstva strankarskim uplivom, ki so se ravno zadnja leta razpasli bolj, kakor more to prenesti zdrav organizem.

«Ukloni hrbet, če ne boš uničen!» Grožnja, ki jo je izrekel župnik v Cankarjevih «Hlapcih» učitelju Jermanu, se ponavlja vsak dan. Nekateri je uklonil hrbet, a večina je ostala ponosna in značajna, kar bodi povedano učiteljstvu v čast. Spoštovanje do teh raste od dneva do dneva.

Vendar pa ima učiteljstvo pravico, da se brani. Na učiteljskem kongresu, ki je ravnokar končal v Skopju, je predsednik Dimnik poudarjal, da ima učiteljstvo danes dve temeljni zahtevi: stalnost in avtomatsko napredovanje. V resnici sta to dve zahtevi, ki sta v današnjih časih več kakor opravičeni. Ako naj učitelj izpolnjuje svoje vzvišene naloge, mu je treba duševnega miru in sigurnosti, da ne bo preganjan on in kaznovana njegova rodbina zato, ker je objektivno in vestno vršil svojo dolžnost. To sigurnost mu more dati le izpolnitev gornjih zahtev.

Te zahteve učiteljstva morajo priti tudi v programe političnih strank. Vsi imamo interes na tem, da se naš učitelj ne povrne več v predvojno stanje, ko je stal mežnar socialno višje, kakor on; mi nočemo školmaštrov, mi hočemo pokončne in značajne učitelje naroda!

Dr. M. Korun:

Za gospodarske interese Slovenije

Za reševanje najbitnejših slovenskih vsenarodnih
potreb naj se ustanovi Slovenski gospodarski svet

Čeprav je politična demoralizacija, ki je spremljevalka vseh avtoritativnih in protidemokratskih režimov, naše politično življenje omrtvila in najširšim ljudskim plastem politiko omrzila, najdemo vendar povsod eno skupno hotenje: da se preko vseh sporov in mrtvila poudarijo, očuvajo in zastopajo najvažnejši interesi Slovenije!

Predvsem so to gospodarske zahteve: gradnja železnic in cest, regulacija cest in hudournikov, povzdiga tujskega prometa, načrtan dvig težkega gospodarskega stanja našega kmeta, sanacija zadružništva, likvidnost naših denarnih zavodov, gradnja šol, bolnišnic, uradnih zgradb itd.

Ljudstvo čuti in vidi, da politične stranke, ki so vzele v zakup vsa ta vprašanja, niso v stanju nič prida doseči in da doslej tudi v resnici niso nič pomembnega dosegle. Če dobimo drobtinico, ki pade iz obilno naložene

mize, se to razbodbna in slavi kot velikanski uspeh kake stranke, tega ali onega politika.

V resnici pa politične stranke nimajo niti časa za sistematično delo, ki je potrebno za izpolnitev kake pomembnejše zahteve. Imajo zadosť lastnih politično-strankarskih zahtev, ki so jim nujnejše in bolj pri srcu.

Pa tudi dovolj moralne moči nimajo za to. Naše stranke so doslej hodile v vlade, ne da bi vezale svoje sodelovanje na izpolnitev kakih velikih naših gospodarskih ali drugih običih slovenskih zahtev. Vstopale so brezpogojno v vlado, samo da jih kaka druga stranka ne bi prehitela.

Ze ponovno smo na tem mestu grajali to slovensko oportunistično politiko.

Tako postopanje našim političnim strankam ne daje dovolj moralne avtoritete, pa tudi ne dovolj borbenosti, ki sta potreb-

ni, da se doseže nekaj velikega in trajnega.

Mirno lahko trdimo, da je spoznanje, ki smo ga očrtali, naposled prodrlo do zadnjega slovenskega človeka. Zato je obča volja, da opuste politične stranke, dokler vodijo samo oportunistično strankarsko politiko, izključni monopol na gospodarske zahteve, ki so povsem nepolitične, vsem skupne in ki morajo zato nujno ostati izven politike. Stranke naj sodelujejo pri njihovem reševanju, kar je v ostalem njihova prokleta dolžnost.

M. K-oza, Ljubljana:

Odnos žene do države

Bodočnost našega naroda naj sloni
na gospodstvu čiste morale v politiki

Odgovoriti hočemo vsem onim, ki tavajo v nejasnosti, meglenosti, da se križajo mnenja in nazori v škodo delu in v kvar mlade generacije.

Dobra državljanka bo zastavila svoje javno in domače delo iz praktičnega delovnega nastanka in prepričanja. Gradila bo iz resničnih potreb svoje države, da bo koristila skupnosti oziroma vsakemu poedinemu državljanu. Proučila bo svojo domovino do potankosti, spoznala svoje brate iz raznih krajev po običajih in navadah, iz lica v lice, da se približa njihovi duši. Medsebojno bo lajšala skrbi in težila rane, ki bolé in skelé. Spoznala in približala se bo usodi posameznika preko naših družin ter prodrila iz tega spoznanja do resničnih notranjih razmer in potreb naše celote, do objektivne presoje, ki jo usposobi za pravo življenje in odnos do zakonov, katerim je podrejena. S tega stališča bo zahtevala, da se ji dovoli pristop k oni zeleni mizi, ki reže kruh in oblikuje postave na polju našega narodnega gospodarstva. Kot sooblikovalka zakonov bo pa tudi zavestna izpolnjevalka državljijskih dolžnosti, prava gospodinja svoje domačije.

Jugoslovanska žena se poziva z raznih strani, da prispeva po svoji moči k pravi državljanski vzgoji. S polnim srcem bi sledila temu pozivu, ko bi bili ti razni glasniki resnično skladni v svojem hotenju. Motijo nas danes razrvana politična nasprotstva, ki podirajo vero in spoštovanje v besedo naših avtoritet. Mi sami moramo predvsem soglašati z notranjostjo svojega bistva, svojega naroda, da se strnemo v cilju za celoto in urejeno življenje.

Jugoslovanska žena se hoče z začetnim javnim delom dvigniti do politične zrelosti iz trdnih temeljev. Preiskati hoče iz danih možnosti vzroke nezadovoljstva, ki razjedajo naše družine in usmerja današnje delo ter te pri korenini iztrebiti. Politika jugoslovanske žene se sme in hoče udinjati samo čisti ideji, ki je prosta vsakega vpliva materializacije, zato zahteva duhovno poglobitev politike. Svoje delo hoče razširiti preko svoje ožje domovine do svojih južnih bratov in sester in z zdravim pogledom preko državnih mej. S človekoljubjem vesoljstva iz čiste srca bo oplemenitila dušo naših otrok. Z notranjo uravnovesenostjo bo pa našla potrebne

inicijativo in borbo pa naj povzame narod sam.

Tako je spoznanje, taka je zahteva. Kako to doseči?

Spominjamo se, kako je narod v svojih težkih časih znal najti preko narodnih svetov pot svojim nacionalnim zahtevam in borbi; zakaj ne bi mogel danes uetvariti svojih nepolitičnih gospodarskih zahtev preko slovenskega gospodarskega sveta?

O tem naj razmišljajo naše gospodarske in strokovne organizacije, ki naj dajo inicijativo za ustanovitev slovenskega gospodarskega sveta!

moči, da bo s trezno presojo nasledovala nasprotujoče si svetovne nazore in motrila z mirnim, zrelim prevdarkom politične nasprotnike.

Socialne krivice in gospodarske skrbi neprestano razburjajo naše narodovo in državno življenje. Prva naloga dobre jugoslovanske državljanke je zato, da skrbi za pravične socialne zakone, ki bodo ublažili in odstranili obstoječe krivice. Zato skuša naša žena neprestano vzdramiti močno zavest soodgovornosti za socialni svetovni red. Tisoči prizadetih, ki so žrtve današnjega nereda, odklanjajo podpore in miloščine, našo ljubezen, vso karitas, ker zahtevajo s polno pravico pravičnosti, da jim odmeri svoj del. Samo, če homo delovali iz tega spoznanja, lahko upamo, da pridemo do novega, boljšega gospodarskega in družabnega reda, ki vodi k zboljšanju razmer.

Jugoslovanska žena je delovala do danes skoro izključno na humanitarnem in karitativnem polju. Delila je dobroto iz ljubezni. Njena današnja naloga je težja. Pridobiti mora pravice svojemu sočloveku. Zadovoljstva in urejenosti si želimo v vsakdanjem življenju svojega ožjega in širšega doma. Ko dosežemo ta blagor, bo mir v družini, mir v državi, mir na svetu. In stavbeniki pri tej gradnji smo vsi, možje in žene in naš up, naša mladina. Delajmo za to stavbo vsi z vsemi svojimi močmi, z razumom in s toplim srcem!

Jugoslovanska žena je svoj čas odklonila volilno pravico, ki bi si jo bila že lahko pridobila. Na kaj čaka? Ali še ni dovolj utrjeno njeno prepričanje, dovolj razgledano njeno spoznanje, ali ni dozorela njena širša usposobljenost, da naposled s svojim aktivnim delom in glasovanjem prispeva svoje resnično svojstvene dobrine in posebne, enakovredne moči k oblikovanju države? Njen glas vendar ne bo oni glas, ki bi pomenil število v množini glasov, marveč vrednoto, ki prinaša posebne koristi svoji državi.

Neka javna delavka je izpregovorila sledeče besede: «Upajmo, da vendar še ni naše pojmovanje tako, da sta smisel države samo sila in moč. Kdor veruje v veljavnost moralnih zakonov za vsa področja življenja, mora hoteti in želiti sodelovanja moči in sposobnosti žene pri zgradbi

POLITIČNI
TEDEN

Čitajte

„Slovensko besedo“!

O priliki nedavnega izseljenkega kongresa na Brezjah na Gorenskem je govoril tudi notranji minister dr. Korošec, ki je ob tej priliki v svojem govoru, najbrže nehoti, pohvalil tudi delo vseh režimov od prevrata do danes, ko je dejal med drugim, da je naš narod od onega trenutka, odkar živi v svoji svobodni državi, močno napredoval v vsakem pogledu. Ta napredek je šele zastal z nastopom splošne gospodarske krize.

Skoro enako odkritosrčnost je pokazal tudi tovariš dr. Korošca v vladi, minister za socialno politiko Dragiša Cvetkovič, ki je v svojem govoru na javnem shodu svoje stranke v Nišu, kjer je skušal braniti in zagovarjati konkordat, dejal, da notranji mir v državi nujno terja takojšnjo rešitev vseh onih problemov, ki predstavljajo temeljne življenjske pogoje za narod in njegovo svobodno izživljanje. G. minister je priznal, da v tem pogledu tudi v zadnjih dveh letih ni bilo ničesar pozitivnega storjenega, temveč da se je vodila vsa oficijelna vladna politika v povsem drugi smeri.

Voditelji Združene opozicije so pridno na delu, ki je razvidno bolj po stvarnih uspehih, kakor pa iz tiska, ki je postal v zadnjem času sumljivo redkobeseden. Iz posameznih znakov pa se da sklepati, da se polagoma, vendar pa dosledno približujemo onim ciljem, ki si jih je Združena opozicija začrtala ob pričetku težke, neenake borbe.

države. Me slutimo, da je življenje našega ljudstva obubožalo, odkar si je postavilo razum za Boga, odkar se ne vrednoti več čustev in srca kot centralno silo, odkar se ne ve več, kaj sta duh in ljubezen. Mi moramo graditi našo državo iz nespačenih človeških sil. Zato me žene verujemo, da pri tem delu lahko sodelujemo, še več, vemo, da nas država potrebuje.»

Današnji svet se bori za dvoje idealov: za svobodo in mir. Žena rodi človeka, zato je tudi ona predvsem poklicana, da čuva njegovo življenje. Svobodo mu hoče

izvojevati s trdno vero v njegovo pravno silo, v njegovo zmožnost in etično višino. Bodočnost našega naroda naj sloni na duševni in nacionalni uravnovešenosti, v gospodstvu čiste morale v politiki. Iz našega naroda bo vzkliko nekaj veličastnega in novega v razvoju človeštva le tedaj, če ne bomo podcenjevali srca nad razumom. Iz ljubezni do svojega naroda, iz skrbi za posameznika in do onih mnogih brezimcev bo zrasla prava mati našemu narodu, prava jugoslovanska državljanica.

K. A., Ljubljanska okolica:

Kmetijsko šolstvo

Več kmetijskih strokovnih šol in ukinitve previsokih šolnin zahteva naše kmečko ljudstvo

Vsak kmet bi moral poznati življenje rastlin in živali, vsak kmet bi moral vedeti, kako se goji sadje, kako se goji žita, trave in drugi kmetijski pridelki. Kmet mora poznati škodljivce rastlin, poznati bolezni živali in vedeti vsaj v načelu, kako se zdravijo. Da bi vse to znanje dobro obvladal, nam je potrebna kmetijska šola. Kdor hoče postati zdravnik, se mora učiti, kdor hoče postati obrtnik, mora napraviti obrtno šolo. Le kmetu baje ni treba šole, češ da je dovolj, ako zna držati plug, dvigati motiko in vrteti koso, — kar pa ni res. Predvsem potrebuje šolo kmet, zlasti v današnjih časih, ko je zemlje malo in se od nje zahteva mnogo več, kakor se je zahtevalo včasih. In če zbolijo živinčarji v hlevu ali prešič v svinjaku, je treba klicati za vsako malenkost živinozdravnika. Ko bi bil naš kmet v tem pogledu vsaj malo podkovan po kmetijski šoli, bi si v prvi sili že sam pomagala in se tako čestokrat obrnil izgube, ki jo mora sedaj trpeti.

V drugih državah, kakor n. pr. na Danskem, v Nemčiji, v Češkoslovaški je kmetijsko šolstvo prav lepo razvito. Zlasti v Češkoslovaški; čeprav se tam peča le polovica prebivalstva s poljedelstvom, imajo vendar že okrog 200 kmetijskih šol.

Naša država je kmečka država prve vrste, saj se preživlja 80% prebivalstva s poljedelstvom. Kmetijskih šol imamo zelo malo. Še celo v Sloveniji imamo prav za prav le dvoje, troje takih šol: na Grmu, v Št. Jurju in v Mariboru. Že iz tega vidimo, kako malo se briga javna uprava za kmetijstvo. Ne vem, zakaj se boje izobraževati kmeta; skoro bi rekel, da zato, ker bi potem ne mogli z njim ravnati kakor doslej, kajti, če bi bil kmet izobražen, bi se v marsikaterem oziru postavil vse odločnejše v bran.

Vsak kmečki fant, ki prevzame posestvo, bi moral imeti kmetijsko šolo. Danes ima pa večina le po par osnovnih razredov. Pa vemo, da bi marsikateri kmečki

fant prav rad študiral tudi kmetijstvo, ko bi ne bilo tako visokih šolnin, ki jih kmet v danih razmerah težko plačuje in ko bi ne prišel človek tako težko na vrsto. Dosti je pa tudi takih, ki se ne morejo šolati, ker so edina pomoč pri hiši in jih gospodar ne more pogrešati. Pa je vendarle potreba, da dajo kmetje svoje sinove v šole, kajti borba za kruh je težka in sigurno je, da bo v njej obstal le tisti, ki je za njo dobro oborožen. V svoji stroki se mora posluževati najnovejših izumov in izkustev, da bo uspel. Kar velja za druge, velja tudi za kmeta. Njegov obstanek je vedno težavnejši in; ako ne bo znal izkoristiti vseh izsledkov moderne vede, bo moral propasti.

Večkrat sem slišal, da je opravljati kmečka dela najlažja stvar. Vemo, da to ni res. Kmečka dela se začnemo učiti s 6. letom, učimo se do dvajsetega, pa marsikateri še sejati ne zna. Obrtniki se učijo tri do štiri leta, pa se naučijo vsega, kar potrebujejo.

Omenil sem že, da se naše gospodarstvo zelo malo zanima za kmetijstvo, še manj pa za naš kmečko mladino. Toda vedeti je treba, da bodo iz mladih zrasi gospodarji. Dobri gospodarji bodo pa le takrat, če bodo imeli dobre kmetijske šole.

Zato mi mladi zahtevajmo, da nam da država večje priliko za šolanje v kmetijskih šolah! Več šol in ne tako visokih šolnin! Saj plačujejo tudi naši očtje velike davke — — —

Le, če bomo kmetje imeli šole, bomo povzdignili kmetijstvo. Mi pa, kmečka mladina, se zavedajmo, da je v naših rokah usoda kmečke bodočnosti. Če bomo sedeli samo doma za pečko in poslušali samo pridige v cerkvi, ne bomo daleč prišli; toliko izkušnja že imamo! Zato zahtevajmo, kmečka mladina, strokovno kmetijsko izobrazbo, da bomo spoznali svojo korist, spoznali resnico in pravico ter se združevali pod kmečko zastavo!

To je pravo pravcato priznanje lastne krivde. Naprednih ljudi ta očitek ne zadene, kajti mi smo storili, kar smo mogli. Očitek pada na tiste, ki se predstavljajo za voditelje Slovencev, a so zanemarili in zanemarjajo svojo dolžnost, ker jih narodno-obrambno delo interesa le toliko, kolikor se nadejajo od njih strankarske koristi. Pa kaj bomo govorili! Nam je ljub in drag vsak Slovenec, pa naj bo katolik, protestant ali pravoslav, pa naj bo te ali one stranke. Njim pa celo katoliški Slovenci niso Slovenci, če ne trobijo v njihov rog, ampak so izdajalci, izkoreninjenci in, kdo ve, kaj še vse!

Kdor pa se iz požrtvovalnosti loti narodnega obrambnega dela, tega je «Slovenec» opsoval pred 40 leti in ga psuje še danes!

„Voix europeennes“

razpravljajo v avgustovi številki o političnih razmerah v zvezi s konkordatom v naši državi. V tem članku, ki je na splošno zelo interesanten, se bavi pisec tudi z opozicijalnimi strujami ter navaja v tem pogledu: «V sedanjem konfliktu se križati dve opozicijalni struji, ki deloma gledati tudi različno na zunanjo politiko, kajti demokratska opozicija (= Združena opozicija) zastopa stališče, da se je treba v zunanji politiki povrniti brezpogojno k zvezi Pariz—Praga in da je treba celo priznati Sovjetsko unijo, dočim se nagiblje reakcionarna opozicija (= Zivković—Jevtič) — kljub zagotovilom napram Franciji, — k osi Berlin—Rim.»

Celibat in svobodna ljubezen

Kako idealno in zavidanja vredno je postalo samsko življenje učiteljic, zlasti kje v hribih na deželi, po uvedbi prisilnega celibata (ker vsaka učiteljica vendar ne more dobiti ravno učitelja za moža, saj igrata srce in pamet tudi še nekaj vloge), si vsak lahko predstavlja. V nekem beograjskem listu je nedavno izšel naslednji oglas: «Učiteljica, ki se zaradi amandmana o celibatu ne more poročiti, prav za prav se more, pa je nihče noče vzeti ne zaradi njenih lepših oči, temveč zaradi njene službe, si išče zdravega in krepkega moškega za divji zakon, po možnosti višjega uradnika, da bi bili njeni otroci iz divjega zakona preskrbljeni. Resne ponudbe je poslati pod šifro «Idealna učiteljica» na upravo lista.»

Res idealen oglas za današnje idealne čase in še idealnejše razmere pri nas...

V dobi poskušenj

Poskusna vožnja novega mestnega avtobusa, ki jo je organiziral imenovani predsednik mestnega avtobusnega podjetja za preteklo nedeljo, je morala odpasti, ker se ni odzvalo 32 zastonjkarjev k poskusni vožnji. Prišlo jih je v damami vred samo 13 in je bila vsled tega baje premajhna obtežba. Pač pa se je dobro obnesla prva vožnja s tem avtobusom, ki jo je organizirala celjska duhovščina že pred «uradno» poskusno vožnjo prošli ponedeljek v Maria-Zell in je baje takratna obtežba odgovarjala, ker je bilo nekaj dobrih «kalibrov» zraven.

Lord Churchill piše:

Angleška ima največji interes na svobodi Sredozemskega morja. Tam imamo dragocene prijatelje, do katerih imamo znatne obveze: Kraljevino Jugoslavijo, kraljevino Grčijo. Tam je tudi modernizirana Turčija, ki živi sedaj pod vodstvom Kemal paše v harmonični zvezi z Grčijo. Tam je Palestina in je Egipt v svojem novem dostojanstvu kot nov član Društva narodov.

Če smo še tako razpoloženi za mir, ne moremo dovoliti, da izgubimo ta prijateljstva in zveze. Te so nam, Angličem, prav toliko vredne, kakor svobodni prehod proti vzhodu. Mislim, da moramo o pravem času reči, da ne bomo trpeli, da se nam zaprejo vrata v Sredozemsko morje in da bomo vstali proti vsakomur, ki bi to poskušal.

V tem letu je odvisen svetovni mir od moči britanske mornarice in francoske vojske in pa od moči demokracije in državljanskih svoboščin, ki ne povezujejo samo parlamentarno upravljenih narodov, ampak rušijo tudi diktature v njihovih trdnjavah.

Čas zaceli vsako rano

S tem upanjem se v naši državi tolaži v svojih bridkih trenutkih marsikateri navaden zemljan, pogosto pa tudi ta ali oni pretkani politik, ki mu je sicer težko priti za kožo.

O našem notranjem položaju v državi in razmerju med vlado in opozicijo piše budimpeštanski «Pester Lloyd», očitno inspiriran od gotovih beograjskih političnih krogov, takole: «V razvoju borbe okrog konkordata je pokazal dr. Stojadinović značilno čvrstost, ki je bila pa združena tudi z izvestno elastičnostjo. Tako je vlada po sprejetju konkordata v narodni skupščini dala objaviti vest, da je še negotovo, kdaj bo predlog konkordata predložen senatu v odobritev, s čimer hoče dr. Stojadinović dati zakonodajstvu dovolj časa, da počaka, dokler se strasti ne pomirijo in se omogoči premostitev vseh nasprotstev. Morda se bodo dale najti na tej podlagi nove poti k novemu velikemu kompromisu, čim se bodo pomirili prvi valovi strasti? Dolej mora pa preteči precej časa in vse se bo umirilo, kakor hitro bo po končanih političnih posrednicah vsa stvar prešla v pozabljeno.»

Gotove stvari se pa, žal, v človeškem življenju le ne dajo pozabiti...

Jedilni list iznajdljivega brezposelnika

V nekem bosenskem podeželskem mestecu, kjer ne manjka ne revščine, ne brezposelnih, neki brezposelnik ni hotel umreti sredi ceste, temveč si je v svoji iznajdljivosti poiskal kaj čuden «poklic in zaslužek». Za en sam dinar poje lojevo svečo, za dva dinarja živo žabo, za 20 dinarjev pa spravi v svoj sestradani žledelec nalepljeni trak, poln nalovljenih muh. Sila kola lomi! Kaj, če bi ta revež povabil o priliki na enako pojedino katerega iz vrst onih gospodov, ki imajo socialnost vedno na jeziku in ki so dolžni skrbeti za stradajoče brezposelno ljudstvo?...

Vodja vodi

Čeprav se v današnjem svetu v zvezi z vsako stvarjo, ki se tiče vojvod in vojn, govori in piše mnogo, pa vendar ni bilo nikoli tako mnogo govora o vojni, kakor danes. Vojna je postala stvar, ki se tiče vsakega človeka. Vojna je postala stvar, ki se tiče vsakega človeka.

O politični zrelosti

se je razpisal v zadnji številki tudi ljubljanski katoliški in JRZ tednik «Domoljub», ki je tu pa tam kar zanimiv, zlasti v odstavkih, kjer daje pouk, kakšni morajo biti poslanci, kakšni volilci in kako verne ovčice, ki se zbirajo okrog njega in «Slovenca», okrog Katoliške akcije in JRZ, izpolnjujejo svoje državljanske dolžnosti. Med drugim piše: «Kakršni so volilci, tak je njih poslanec. Res je, pri zadnjih dveh volitvah je bila zažudena vsakršna volivna svoboda. Ljudstvo ni moglo samo svobodno postavljati svojih kandidatov ter jih izvoliti za poslance, temveč so jih po nalogu diktatorske vlade izbirali navadno okrajni glavarji in nato tirali ljudstvo, da jih je moralo voliti. Resnični slovenski voditelji so tedaj po sklepu najuglednejših ljudskih zastopnikov proglasili abstinenco, to se pravi, proglasili so, da se zavedni možje volite sploh ne udeležijo, temveč naj mirno ostanejo doma, kajti pod našo častjo bi bilo, da bi volili vsiljene poslance, ker bi s tem odobrili vse postopanje tedanjega režima in se izjavili, da smo zadovoljni s takimi kandidati. O proglasitvi abstinence tedaj sicer nismo smeli pisati po listih in govoriti po shodih, ker je bila zažudena vsaka, tudi najmanjša svoboda, vendar je v resnici vedela prav vsa Slovenija o tem.»

Nas pri tem zanima le to, kaj pravijo na to odkrito «Domoljubovo» izpoved poslanci iz njegovega tabora g. dr. Koče, dr. Veble, dr. Klar, dr. Semrov, Brenčič, Pevec, Kersnik in tovariši? Če je bilo takrat pod častjo voliti jih, ali sedaj in pod častjo posluševati se jih pri glasovanjih za svoje predloge in ustvarjati z njimi svojo vladno večino v skupščini? Zelo radi bi tudi brali imena onih najuglednejših ljudskih zastopnikov, ki so proglasili abstinenco? Kateri okrajni glavar je neki izbral gornje poslance? Črna nehvaležnost kaže sedaj katoliški tisk onim poslancem z Jevtičeve liste, ki so presedali v JRZ in se do nadaljnjega udinjali v službo «Domoljubovih» gospodarjev.

Idealne razmere

V Požarevcu je v nekem prepiru dobil čevljar Božidar Maričić zabodljiv v nogo in je umrl zaradi komplikacij, ki so nastale, ker ni imel denarja, da bi plačal injekcije sešuma...

Zunanja politika

Svetovno ozračje in življenje med posameznimi državami in narodi vedno bolj preveva duh po smodniku in preleti človeški krvi. Dogodki na Daljnem Vzhodu se razvijajo v vedno resnejših dimenzijah. Spor med Kitajsko in Japonsko ni ostal več omejen na krajevne majhne spopade, temveč je zavzel popolno obliko in značaj odkrite vojne. Vojne operacije se vodijo na obeh straneh z vso intenzivnostjo. Okrog Šangaja je pričelo sedem kitajskih divizij energično ofenzivno proti Japoncem in so Kitajci dosegli tudi prav ugodne uspehe. Nepričakovano pa se je ves položaj izpremenil, ker so Japonci za hrbtno te kitajske armade naenkrat izkrcali na kitajska tla kar 50.000 vojakov, ki naj bi ustavili uspešno kitajsko ofenzivo. Vojna srca se je pričela menjavati in zato ni mogoče o bodočem razvoju kitajsko-japonske vojne danes še ničesar prerokovati.

Glede na te krvave dogodke na Daljnem Vzhodu se opaža v Londonu in Washingtonu velika zaskrbljenost. Obe velesili, Anglija in Amerika, sta močno zainteresirani na tem težkem konfliktu. Vodilni angleški in ameriški državniki se predčasno z vso naglico vračajo s svojih dopustov. Vlade teh velesil imajo permanentne izredne seje, na katerih sklepajo o novih korakih, ki jih je treba storiti v svetovni politiki glede na gornje dogodke. Nenadno potovanje ameriškega veleposlanika iz Londona v Washington se spravlja vsekakor v zvezi z nad vse resnim položajem na Kitajskem in pa z možnostjo neposrednih razgovorov med Londonom in Washingtonom glede skupnega nastopa obeh držav.

Iz pisanja londonskih listov je tudi razvidno, kako je angleška javnost vedno bolj zaskrbljena zaradi skrajno meglenega in zapletenega mednarodnega položaja, ker poudarjajo, da ne gre le za načela, temveč so živo prizadeti tudi že materialni interesi angleške trgovine in angleškega svetovnega prometa. To se vidi tudi iz tega, ker je morala znana angleška Lloydova paroplovna družba počrtvoriti premije za zavarovanje transportov, ki se prevažajo po zahodnem delu Sredozemskega morja. Pri tem angleški listi naglašajo, da je nujno potrebno čim tesnejše sodelovanje med demokratično urejenimi velesilami.

Tudi na španskih bojiščih so postale borbe na obeh straneh močno živahne, zlasti na odsekih pri Santanderju in Madridu. Dognava se, da so Francove čete na asturski in biskajski fronti dosegle znatne uspehe, dočim se jim republikanska vojska trdovratno upira pri Santanderju.

Navdušenje Nemčije za uporniškega generala Franca se je povsem ohladilo. Francov glavni stan je nepričakovano zapustil tamkajšnji predstavnik Nemčije general Faupel, ki je odpotoval v Nemčijo in se ne bo več vrnil na Španjo, ker posluša general Franco le italijanskega maršala Badoglija in ker želi sporazum v gospodarskih vprašanjih prej in bolj z Anglijo, kakor pa z Nemčijo. Pri tem prihajajo prvenstveno v poštev bogati rudniki v deželi Baskov.

Kako se v Evropi čuti vsa teža mednarodnega položaja, se najbolj vidi iz besed predsednika ČSR dr. Beneša, ki je dejal, da je sedanja politična kriza ena najtežjih, kar jih je Evropa doživela po letu 1933.

Domači pomenki

Radikali in Ljotič

Nekateri časopisi so prinesli pred nekaj dnevi po «Vremenu» vest, da se je g. Aca Stanojevič pogajal z g. Ljotičem glede njegovega vstopa v Združeno opozicijo. Vest «Vremenu» je navadna politična intriga. Spričo fašističnega nastojenja pokreta gosp. Ljotiča ne more biti govora o sodelovanju demokratičnih strank z njim.

Za skupen nastop pri narodno-obrambnem delu

«Vremenu» osemrjaki obkati v narodno-obrambno delo, pa v istem času v narodno-obrambno delo nastal

Potujevanje našega naroda

O tem je pisal «Slovenec» te dni ter poročal o sistematičnem delu naših

narodnih nasprotnikov v tem pogledu. Svoja izvajanja je končal:

«Če s teh premišljevanj preidemo na naše domače slovensko polje, bomo morali priznati, da smo navzlic trudu posameznikov kot narod skoroda odpovedali. Izvzemši toplih čustvenih izlivov, ki prihajajo od sezone do sezone, nismo nič dosegli, kar bi mogli le od daleč primerjati z nemškimi delom na tem polju. In pri nas ni ena desetina, ki živi izven državnih meja, pri nas je polovica, ki je od telesa odrezana. Pri tem se ne zavedamo, da kot polovično telo ne moremo obstojati, ako ne bomo znali ustvariti žive trajne duhovne enotnosti, ki nam bo pred očmi vsak dan ko klic vesti, da rešujemo drobce našega naroda po mejah, kjer se krušijo.»

DOMA IN NA TUJEM

Obiščimo šišenskega Sokola!

Sokolsko društvo Ljubljana-Siška in Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma v Šiški priredita na komarjevo nedeljo, dne 29. t. m., javno telovadbo. Po nastopu se vrši ljudska zabava s srečolovom in plesom, vse na telovadnem prostoru in v veliki dvorani Sokolskega doma v Šiški.

Vsi letošnji nastopi, ki jih je društvo priredilo, so pokazali lep napredek v pogledu telesne vzgoje. Žal pa je gmotni uspeh izostal, ker je zaradi slabega vremena obisk zelo trpel. Zlasti je imelo društvo veliko stroškov z dnevom deca vseh ljubljanskih in okoliških društev. Velike dajatve, ki jih ima Društvo za zgradbo Sokolskega doma, resno ogrožajo ponosno stavbo. Članstvo društva je po večini socialno šibko in ne more pomagati s prekomernimi dajatvami.

Vabimo vso napredno in sokolsko čutečo javnost, da podpre društvo s svojim obiskom. Društvo bo nudilo p. n. občinstvu poleg točno izvedenega telovadnega nastopa tudi prav prijetno zabavo z vsemi telesnimi do-brotami, zlasti s komarjevimi štruklji itd. Pridite!

Letni semenj v Kranju

ne bo letos dne 6. septembra, ampak bo v torek, dne 7. septembra. V ponedeljek 6. septembra bodo zaradi rojstnega dne Nj. Vel. Kralja Petra II. zaprte vse trgovine.

Gasilsko slavje na Primskovem

se je zelo lepo obneslo. Govorili so načelnik Sajovic, direktor Košnik, ki se je spomnil tragično preminule ge. Luznarjeve in za župo g. Likozar. Slavnost je pokazala, da je 15 letno delovanje društva rodilo najlepše uspehe, saj ima društvo danes okoli 200.000 din premoženja. V lastnem Gasilskem domu ima gledališki oder in čedno knjižnico. Ima tudi svoj lastni pevski zbor. Največje zasluge ima na tem g. šolski upravitelj v p. Luznar Franc.

Sokolski savez je poslal celotnemu našemu Sokolstvu poziv, da na najsvetejši način pravi rojstni dan Nj. Vel. Kralja Petra II. dne 6. septembra t. l.

Pretekli feden je obiskalo s posebnim vlakom nad 600 primorskih in goriških rojakov Ljubljano in Gorenjsko. Bratje in sestre so bili povsod priročno sprejeti.

Društvo srednješolcev «Sloga» v Celju je banska uprava dravske banovine razpustila.

O izboljšanju življenjskih pogojev našega malega človeka vedo vsak dan mnogo pisati režimski listi. Vsi pa vemo, da se plače niso zvišale, temveč so po večini celo precej padle, dočim so cene drv, moke, kruha, masla, mesa, sira, poljskih pridelkov in zelenjave, sadja in večine drugih življenjskih potrebščin narasle za 30 do 40 odstotkov.

Na ljubljanskem jesenskem vselejmu se bo oglasila tudi večja skupina bolgarskih trgovcev, ki so prispeli te dni v našo državo na proučevanje življenjskih razmer pri nas. Videli bodo v naših krajih precej lepega, pa tudi žalostnega ne bodo pogrešali...

Hoteliška šola v Mariboru. Na vseh hotelirskih in gostilničarskih kongresih v zadnjih letih so se vršile obširne razprave o potrebi strokovno izšolanega osebja v hotelirski stroki in v gostinjskih obratih vobče. Do konkretnih sklepov pa nikoli ni prišlo zaradi denarnega vprašanja. Vsi pristojni krogi v ministertvu so pokazali za ponovne apele gluha ušesa. Zdjaj pa je napredno gostilničarsko združenje v Mariboru sklenilo, da odpre v Mariboru gostilničarsko in hotelirsko šolo. Gostilničarji so že zaprosili mariborsko mestno občino, da jim odstopi primerno zemljišče, kjer bodo zidali šolo. Svoje tozadevno poročilo zaključuje zagrebški «Jugoslovenski Lloyd» takole: «Ta šola bo neprecenljive

koristi za — Slovenijo. Tako bo, eva, ponovno Slovenija prednjačila ostalim našim turističnim krajem, kako je treba tudi delati, ne pa samo javkati in ustvarjati papirnate resolucije in predloge.»

Preureditev zagrebškega kolodvora. Zagrebško železniško ravnateljstvo je te dni razpisalo licitacijo za dobavo in montažo železno peronske konstrukcije na glavnem kolodvoru v Zagrebu. Tako bo zagrebški glavni kolodvor prišel do pokritih peronov in do podzemnega hodnika za pešce, kar bo nedvomno močno olajšalo velikanski promet. V Ljubljani se bomo morali, kakor vse kaže, zadovoljiti z majhnimi krpacijami. Vso vneemo in delavnost pa je pokazal v javnosti propagandni odsek Akcijskega odbora za poglobitev železniške proge v Ljubljani in za rešitev ljubljanskega kolodvorskega vprašanja. Odsek je imel pred dnevi pod vodstvom svojega podpredsednika g. dr. Koruna sejo, na kateri je sklenil, da priredi po 1. septembru ciklus propagandnih predavanj o gornjem prečnem vprašanju. Obenem je bil odobren osnutek velikega propagandnega lepaka, ki ga je izdelal akad. slikar Vavpotič. Osnutek lepaka je zelo posrečen in bo nedvomno prav živo zainteresiral vso našo javnost za to življenjsko zadevo Ljubljane.

Sarajevska občina bo prejela od Državne hipotekarne banke 25 milijonov dinarjev posojila.

Sušaske Sokolsko društvo bo proslavilo 30letnico svojega obstoja in plodovitega delovanja na rojstni dan Nj. Vel. Kralja Petra II. dne 6. septembra t. l. na svečan način.

Zagrebsko upravno sodišče je razveljavilo prepoved, da ne smejo poklicni fotografi v Zagrebu fotografirati ljudi na javnih cestah.

Prosvetno ministertvo je izdalo odlok, da se v novem šolskem letu 1937/38 ne smejo v šolah več uporabljati učbeniki, ki so bili odobreni pred letom 1934.

V Jugoslaviji živi zdaj še okrog 28.000 ruskih beguncev. V tem številu niso zapadenci oni Rusi, ki so sprejeli jugoslovansko državljanstvo.

Vojvodinski študenti so pokrenili akcijo za socialno pomoč in podpiranje svojih revnih tovarišev. V tej akciji sodelujejo brez izjeme srbski in madžarski dijaki.

Adventistična sekta z zakonom ni priznana veroizpoved v Jugoslaviji. Tako je sporočila zagrebška banska uprava na tozadevno vprašanje tamkajšnjega nadškofijskega ordinarijata.

Skupina 15 nizozemskih učnjakov se že precej časa mudi v Liki, Dalmaciji in Hercegovini, kjer proučuje posebnosti in geološko strukturo tamkajšnjih kraških tal.

Med učiteljstvom v donavski banovini je prišlo do razcepa in je bil občni zbor učiteljske organizacije v Novem Sadu razpuščen. Opozicija je nato imela poseben sestanek, na katerem je izvolila lastno novo upravo.

Na beograjski Visoki ekonomski komercialni šoli, ki se odpre 25. septembra, je bila ustanovljena tudi stolica za gospodarsko propagando.

Usodna prometna nesreča se je zgodila pred dnevi blizu Čačka v Srbiji. Na nekem nezavarovanem železniškem prelazu se je zaletel brzovlak v osební avtomobil vrhovnega poveljnika orožništva v naši državi generala

Naumovića in ga docela zdrobil. Nevarno ranjeni so obležali ob progi general Naumović, njegova soproga, dva generalova sina, orožniški narednik Dobrovolje in sofer. Vsi ranjenci so bili prepeljani na zdravljenje v beograjsko vojaško bolnišnico.

Napredek prosvete. Prvi razred vajenske obrtnonadaljevalne šole v Splitu letos ne bo odprt zaradi pomanjkanja denarnih sredstev.

Nova bolezen. Razen malarije se je pričela zdaj ob reki Neretvi širiti epidemija neke nove bolezni, ki pa zdravnikom še ni poznana. Za njo je umrlo že precej oseb.

Prosvetljenost leta 1937. se nazorno kaže v značilnem primeru, da je na področju mesta Križevci v savski banovini še vedno 17 % prebivalcev popolnoma nepismenih. Spomnimo se, koliko tisočev učiteljskih kandidatov in kandidatinj že več let zamača na službo...

Kentski vojvodski par se je odpeljal iz Dalmacije v Grčijo, od koder se bo vrnil čez nekaj dni nazaj k nam. Na Krfu ga je pričakoval grški kralj Jurij, ki je priredil gostoma v svoji vili svečano večerjo.

Na francoskih zračnih manevrih, ki se vrše v južni Franciji, sodeluje nad 600 bojnih letal.

Časopisna agencija «Avala» v Beogradu je imela pred dnevi svoj izredni občni zbor. Iz upravnega odbora so izpadli predsednik in narodni poslanec dr. Voja Janjić ter člana uprave in narodna poslanka Miloje Sokić in Dragomir Stojanović, ki so vsi trije kot bivši člani poslanskega JRZ kluba glasovali proti konkordatu in vodili proti sprejetju konkordata vso znano kampanjo v Beogradu. Na njihova mesta so bili izvoljeni urednik «Samouprave» Stjepo Kobasica, glavni urednik «Vremena» Grgur Kostić in bivši minister dr. Fran Kulovec iz Ljubljane; Kufre gor, kufre dol...

Več jugoslovanskih bojnih ladij je odplulo v Grčijo na obisk h grškemu vojnemu brodogradu.

Jugoslovanska lahkoatletska reprezentanca se ne bo udeležila balkanskih olimpijskih iger v Bukarešti, ker nima na razpolago dovolj gmotnih sredstev.

Na manevre rumunske vojske bosta prišla tudi načelnik glavnega francoskega generalnega štaba general Gamelin in poljski maršal Ridz Smigly.

Na velikih turških manevrih v Traciji je navzoča tudi mnogoštevilna jugoslovanska vojaška delegacija, ki jo vodi načelnik našega glavnega generalnega štaba general Nedić. V okviru teh manevrov se je vršila tudi velika zračna bitka, pri kateri se je odlično uveljavila pohčerenka predsednika turške republike Ataturka Sabiha, ki slovi kot prvovrstna letalka.

Jesenski manevri bolgarske vojske bodo med 26. septembrom in 3. oktobrom v vzhodni Bolgarski med šumenom in Popovim.

V Turčiji so že dogotovljena vsa pripravljalna dela za zgraditev dveh velikih kaloričnih električnih central na glavnih maloazijskih premogovnih področjih v Kutahiji in Zunguldaku. Vsaka centrala bo imela kapaciteto po 345 milijonov kilovatnih ur. Elektrifikacija Turčije napreduje z velikimi koraki.

Veliki manevri češkoslovaške vojske se vrše v zabodnem delu Slovaške.

Štarka poljskih kmetov, ki so se na svojih protestnih zborovanih spopadli s policijo, je zahtevala doslej že skoro 50 mrtvih in večje število nevarno ranjenih.

Italijansko-rumunsko sodelovanje postaja vedno bolj intimno in prijateljsko. Zdjaj je rumunski ministrijski svet sklenil, da se

v Rimu ustanovi italijansko-rumunska trgovska zbornica.

Šah v svetu. Na šahovski olimpijadi v Stockholmu je Jugoslavija zasedla deveto mesto.

V češkoslovaško-portugalskem incidentu je prevzela Francija zaščito češkoslovaških interesov na Portugalskem, dočim brani Italija portugalske interese na Češkoslovaškem.

Tudi novi avstrijski zakon o zaščiti reda in miru v državi vsebuje določbo o ustanavljanju koncentracijskih taborišč za nasprotnike sedanjega režima v republiki. Misel na koncentracijska taborišča, v katerih naj bi se spravili na varno vsi opozicijski politiki in njihovi sodelavci, roji že nekaj časa po glavi tudi nosilec diktatorskega režima v nekaterih drugih evropskih državah...

Francoska in angleška admiraliteta sta izdali glede na ponovne primere, da so bile trgovske ladje v Sredozemskem morju torpedirane od nezanih podmornic generala Franca in njegovih zavetnikov, svojemu bojnemu brodogradu nalog, naj brez nadaljnega z orožjem varujejo trgovske ladje v primeru ponovnih napadov nanje. V Italiji je ta nalog izzval zelo nervozno in neprijetno razpoloženje.

Angleška vlada zahteva za izpolnitev svoje mornarice nadaljnji nujni izredni kredit v znesku 12 milijard dinarjev. Vee za mir in bratstvo med narodi...

V kitajsko-japonski vojni, ki je izbruhnila brez obojestranske formalne vojne napovedi, so se že pojavile vse vojne grozote v najhujši podobi. Kot žrtve najmoderneje vojne tehnike leže okrog Pekinga in Šangaja deset-tisoči mrtvecev iz vrst vojakov in civilistov. Škoda, povzročena po zračnih napadih, artilerijskem ognju in po požarih, znaša samo okrog Šangaja nad 7 milijard dinarjev. V Hongkongu in Šangaju se vedno bolj širi epidemija kolere kot najzvestejša spremljevalka vsake vojne na Daljnem Vzhodu. Število japonskih vojakov na kitajskih bojiščih znaša nad 100.000 mož.

Londonski tisk piše, da so prometne zveze Anglije na Sredozemskem morju najresneje ogrožene. Angleška javnost zahteva vedno bolj odločno, da londonška vlada končno že vendarle preide v tem pogledu z besed na dejanja.

Tretji mednarodni kongres grafologov se bo pričel 19. septembra t. l. v Parizu. Udeležili se ga bodo strokovnjaki z vsega sveta.

V rumunskih šolah se morajo učenci in dijaki obvezno učiti jugoslovanske in češkoslovaške himne.

Češkoslovaško sokolstvo je ofit Sokole na X. vsesokolski zlet, ki bo meseca julija l. 1938. v Pragi.

Na sovjetski bojni ladji «Marat», ki se je udeležila tudi kronanjskih svečanosti na Angleškem, so se uprli mornarji, ki so bili trockisti. Osem mornarjev je bilo takoj ustreljenih.

Mladi egiptovski kralj Farnk, ki je šele nedavno ob svoji polnoletnosti nastopil kraljevske oblasti in je star 18 let, se je zaročil s 16letno hčerko Muhameda Zajd paše, predsednika apelacijskega sodišča v Aleksandriji in bivšega predsednika vlade.

Vse države na vseh petih svetovnih kontinentih so priredile te dni, oziroma bodo še uprizorile prihodnje dni velike manevre svojih armad. Odločujoči činitelji v teh državah so izjavili, da se vrše ti manevri zgolj iz miroljubnih namenov in za utrditev prijateljskih odnošajev med državami. Na Španskem in na Kitajskem so ti manevri nepotrebni, ker so dobili zanje boljši nadomestek v obliki prave pravcate vojne, ki še nekoliko bolj koristi «prijateljskim» odnošajem med državami, kakor gornji manevri...

O skorajšnjem vstopu Bolgarske v Balkansko zvezo poročajo dobro poučeni viri iz Bukarešte.

Albanska vlada je izdala odlok, s katerim do skrajnosti omejuje vsak uvoz tujih izdelkov prav iz vseh držav, izvzemši iz Italije. Njen namen je, da uravnoteži svojo trgovinsko bilanco napram Italiji, to pa brez ozira na vse veljavne trgovinske pogodbe z ostalimi državami, čeprav je morda uživala v trgovini z njimi tudi kake posebne olajšave in ugodnosti. Res daleč je že prišla «neodvisnost» Albanije...

Avstrija zahteva revizijo trgovinskih pogodb z Jugoslavijo, Italijo in Češkoslovaško, in sicer naj bi se ta revizija izvedla že v letošnjem oktobru ali najpозneje v novembru.

V New Yorku vlada te dni taka strašna vročina, kakršne ne pomnijo že 50 let. Na naših cestah so se pa pojavili že jesenski plašči.

Brazilija bo po sklepu svoje vlade uničila 30% vsega svojega letošnjega kavinega pridelka, to pa zato, da bo obdržala cene kave na dosedanji višini... Koliko ljudi bo neki letos umrlo za lakoto na svetu?... Morda tudi 30 ali še več odstotkov?...

Novo berlinsko letališče bo v kratkem dograjeno in merj 2,5 km v dolžino ter 1,7 km v širino.

Svetovna produkcija piva je znašala lani 206.049.000 hektolitrov. Na prvem mestu so Združene severnoameriške države s 695 milijona hektolitrov, slede jim Nemčija (2737), Francija (1419) in Belgija (1389). Češkoslovaška stoji na sedmem mestu s 756 milijonov hektolitrov.

Ker presihajo petrolejski vrelci, je rumunska proizvodnja nafte nazadovala v zadnjem času od dnevnih 2400 na 1800 vagonov.

Simon-Gregorčičev spomenik v Ljubljani

pred novo palačo vsučiliške knjižnice bomo odkrili 5. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne. Vsa narodna društva so zagotovila svojo udeležbo in zato pozivamo ponovno vso belo Ljubljano z okolico ter ves naš narod, da prihiti ta dan k nam in počasti svojega preroškega pesnika — klicarja najčistejše domovinske ljubezni z bregov bistre Soče.

Spomenik je izdelan po načrtih naših umetnikov arh. prof. Plečnika in kiparja Z. Kalina. Po odkritju bo ob 4. uri popoldne narodna proslava na letnem telovadišču na Taboru, v primeru neugodnega vremena pa v notranjih prostorih. Lepota S. Gregorčičevih pesmi zapoveduje, da se udeležijo slavnostnega odkritja in njegove popoldanske pevske proslave vsa prosvetna in

pevska društva s prapori, narodnimi nošami in z vsem svojim članstvom.

Prosimo bratska društva širom svobodne Jugoslavije, da nam vsaj z dopisnico javijo svoj korporativen prihod s številčno navedbo udeležencev, pevcev, narodnih noš, deputacij, praporov in tako dalje.

S. Gregorčičev poziv:

«Prost mora biti, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod!»

nas kliče na to proslavo v današnjih pomembnih dneh za rodoljubno delo v blagor naših narodnih manjšin.

Polovična voznina je dovoljena z odlokom železniškega ministertva br. 15.242 z dne 15. junija 1937.

Društvo «Soča» Matica v Ljubljani.

Zakaj take cene?

Statistika je suhoparna, a zanimiva stvar. Če gledaš uradne statistične podatke, prideš do zanimivih rezultatov.

Na primer:
V izvestnem mesecu tega leta je bilo uvoženo v našo državo oluščenega riža 557.608 kg v vrednosti din 1.623.164. Riž stane tedaj na meji din 291 za kilogram. Konzument ga plača v trgovini na drobno od 9 do 12 dinarjev.

Isti mesec je bilo uvoženo kave 772.584 kg v vrednosti 7.706.167 dinarjev. Torej stane kava na meji 10 dinarjev za kilogram. Od meje do konzumenta poskoči na 40, 50 do 80 dinarjev pri enem samem kilogramu!

Bencina je uvožena v enem mesecu 32.426 kg; na meji je vreden po uradni statistiki 56.114 dinarjev. Torej stane kilogram bencina na meji din 170.

Konzument ga plača po din 960 za kilogram.

Vse naše sladkorne tovarne so odkupile v teku sezije od kmeta 708 milijonov kilogramov sladkorne repe. Za to so plačale producentom 141.272.000 dinarjev ter izdelale iz nje sladkorja 86.624.000 kg. Za 1 kg sladkorja so torej porabile repe v vrednosti din 1'63.

V državi se proda sladkorja 75 milijonov kilogramov, za kar plačamo din 1.125.000.000 (eno milijardo sto pet in dvajset milijonov dinarjev), ker stane 1 kg sladkorja 15 din.

Sladkorne tovarne, katere štiti carina, nočejo kupovati repe od zadrug, marveč samo od poedincev. Zahtevajo, naj se posejana površina skrči, ker baje to zahteva mednarodni kartel, ki se boji naše domače konkurence.

Od sladkorne repe živi 35.000 kmečkih gospodarstev. Njih vrednost znaša dva in polkrat

več kakor vrednost sladkornih tovarn.

Tovarne izplačujejo 30—40% dividendo.

Sladkorja se potroši: v Angliji 50 kg, v Švici 45 kg, v Nemčiji 42 kg, v Danski 40 kg, a v Jugoslaviji — 5 kg na leto in na glavo.

Tudi soli nekaj uvažamo. V neki dobi je bilo uvoženo 5.134.000 kg

soli v vrednosti din 718.424. 1 kg stane na meji 14 par.

V trgovini se plača po 3 din. To, kar dvigne ceno kave od 10 din na 50 do 60 din, sladkor od 2 do 3 din na 15 do 16 din, sol od 14 par na 3 din — to se skupaj nazivlje carina, taksa, trošarina, posredovanje, režija, meščanski zaslužek, domača industrija itd. Če človek ve, kako in odkod to gre, mu je takoj lažje.

Vsekakor.

(Po «Novi riječi».)

Jesenski velesojem v Ljubljani

bomo imeli letos od 1. do 12. septembra. Prireditve bo obsegala celo vrsto kulturnih in gospodarskih razstav, ki bodo zavzemale okrog 40.000 m² prostora.

Največja izmed teh razstav bo razstava slovenskega novinarstva, ki bo zavzemale štiri razstavne zgradbe. Tu bo podan prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin, novin v podobi, govornjenih in petih novin ter novin v živi sliki. Vse to bo poživljeno z različnimi strokovnimi razstavnimi objekti. Tako bo razstavljena moderna tiskarna v obratu, model tovarne papirja v obratu itd. Tekom razstave bo izhajal sejamski dnevnik, ki ga bodo urejevali kar tam na velesojmu.

Slovenski misijonarji priredijo etnografsko in misijonsko razstavo «Indija». Ta razstava nam bo prikazala tajne in čare nam tako tuje Indije, njeno kulturo, v glavnem pa delovanje slovenskih misijonarjev.

Razstavo «Materi za otroka» priredi Zveza gospodinj v Ljubljani. Razstava bo obsegala higijeno, zdravstvo in vzgojo otroka v predšolski in šolski dobi, prehrano, obleko, igranje itd.

Javnost bo tudi tokrat zanimala umetnostna razstava slovenskih likovnih umetnikov.

Cvetlično razstavo priredi «Klub ljubiteljev cvetic» v Ljubljani in bo gotovo zelo pestra. Izpopolnjena bo ta razstava še z razstavo eksotičnih ribic in pa z razstavo metuljev.

Ljubitelji sadjarstva si bodo mogli ogledati vzoren sadni vrt, zasajen s plemenitim špalskim sadnim drevjem. Med nami je zelo mnogo rejcev

malih živali. Zato na velesojmu ne bo manjkala razstava malih živali, ki jo priredi društvo «Živalca». V posebnem živalskem vrtu pa bo na ogled dlakasta in pernata divjad naših gozdov.

Pri vsem tem pa seveda ne bo manjkalo razstav raznih industrijskih in obrtniških proizvodov, med njimi tudi slavno znana razstava pohištva.

Harmonika je postala naš splošen naroden instrument. Jugoslovanski harmonikarji se bodo udarili za jugoslovansko prvenstvo v nedeljo dne 12. septembra.

Utrujenim in zabavčelnim bo na razpolago lepo zabavišče, kjer se bodo mogli odpočiti in okrepiti ob izvršnih domačih jestvinah in pijacijah. Koncerti, ples, velikomestni variete s prvovrstnimi atrakcijami bo nudil dovolj zabave. Pri popoldanskih varietejnih predstavah, ki bodo na prostem, ne bo vstopnine.

Na železnih ima vsak obiskovalec polovično vozino. Na odhodni postaji naj poleg cele vozne karte, do Ljubljane kupi še rumeno železniško izkaznico za din 2.—. Na velesojmu bo dobil velesojmsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar bo imel brezplačen povratek. Potovanje v Ljubljano je dovoljeno od 27. avgusta do 12. septembra, povratek pa od 1. do 17. septembra.

Po vsej organizacijski dovršenosti prireditve in neizmerno požrtvovalnem trudu velesojmske uprave ob sodelovanju ostalih činiteljev smo trdno prepričani, da bo letošnja naša najpomembnejša gospodarska razstava nudila slehernemu obiskovalcu res vse ono, kar od nje pričakuje.

Kako živi Dr. T. G. Masaryk?

Čeprav se je T. G. Masaryk, po vsem svetu legendarni prvi predsednik-Osvoboditelj Češkoslovaške republike, povsem umaknil iz aktivnega političnega življenja, bi bilo zgrešeno misliti, da je kakorkoli popustilo zanimanje tega velikega učenjaka in državnika za vsa vprašanja vsakdanjega življenja.

Kakor pripoveduje osebni tajnik T. G. Masaryka, zasleduje predsednik-Osvoboditelj še nadalje vse javno življenje doma in zunaj s prav živim zanimanjem. Vsak dan se vozi na izlet bodisi z vozom, bodisi z avtomobilom. Cilj vožnje odreja vedno sam. Pogosto je cilj vožnje Praga, kjer predsednik opazuje življenje po glavnih ulicah in pa nove stavbe. Zelo so se mu tudi priljubili izleti v krivokladske gozdove.

V predsednikovem delovnem kabinetu zbudeta obiskovalca v oči predvsem dva portreta, sliki predsednikovih sodelavcev dr. Beneša in dr. Švehle. Na dolgi mizi stoji majhna električna svetilka, pri oknu pa fotografija predsednikove soproge Charlotte. Povsod naokoli so postavljeni regali, polni knjig, ki so razporejene po Masarykovih navodilih. Predsednik se knjižnice poslužuje zelo pogosto, kar najbolje dokazujejo razne beležke na pisalni mizi.

O svojem očetju pripoveduje hči dr. Alice Masarykova, da se predsednik počuti v zadnjem času izredno čilega. Dvakrat na dan sprejema svojega tajnika, in sicer pred kosilom in proti večeru pred vsakdanjim izprehodom. Tajnik ga mora informirati o vsem, kar se je čez dan zgodilo. Dve uri vsakega dne sta posvečeni delu. Včasih čita sam, običajno pa mu bere časnik hčerka. Razen tega se mu vsak dan dostavlja prispela korespondenca, katere rešitve dikтира sam. Na zrak se vozi vsak dan ob pol 5. uri popoldne brez ozira na to, kakšno je vreme. Predsednik

zelo rad posluša radio, zlasti ga zanimajo znanstvena predavanja njegovih sodelavcev, prav nič manj pa tudi poljudni in zabavni spore. Vsako soboto gre v kinematograf, kjer gleda domače in tuje filme. Po večerji posluša predsednik nekaj časa v družbi svoje družine radio-oddaje in se šali s svojci, ob desetih pa odide k počitku. Kakor že rečeno, Masaryk zelo mnogo čita; tako je letos, na primer, preštudiral vso literaturo o narodnem socializmu.

Za grudo in dom

Nevarnosti novega krompirja

Marsikomu ni znano, da se v krompirjevi lupini vedno nahajajo večje množine močnega strupa, tako imenovanega solanina, ki vpliva na človeški organizem skrajno neugodno in škodljivo. Predvsem izziva solanin vnetje v samem grlu in se nastale rane zelo težko zdravijo. Glede na to ni niti najmanj priporočljivo uživanje mladega krompirja, bodisi kuhanega, bodisi pečenege, obenem z lupino. Zlasti nevaren je v tem pogledu povsem mlad in droben krompir, čigar lupina vsebuje največ solanina.

Za slabe kosti

Ljudje imajo slabotne kosti največkrat zaradi te ali one bolezni. Zato je zdravljenje zelo različno in se morajo take osebe povsem zaupati strokovni zdravniški negi. V vsakem primeru pa se morajo držati diete, ki jim jo predpiše zdravnik. Rahitični otroci dobivajo, na primer, samo mlečno hrano, malo govedine, pasirano sadje, kakor tudi kuhano in neolupljeno sveže sadje. Odrasli ljudje s slabimi kostmi morajo uživati taka živila, ki vsebujejo mnogo vitaminov in apna, kakor tudi ogljikovih hidratov.

ZEDINJENA ZAVAROVALNICA D. D.

preje VARDAE - HERCEG - BOSNA - TRIGLAV, filijalna direkcija

Ljubljana - Cigaletova 1 (pred sodnijo), telefon 29-17

Jamstvena sredstva:
oca Din 100.000.000

Delniška glavnica:
Din 6.000.000.

Zavarovalni kapital življenjskega oddelka: Din 250.000.000.

Prevzema zavarovanja vseh vrst, osobito se priporoča za požarna, vlomska in življenjska zavarovanja.

Zahtevajte prospekte!

Zelo ugodni pogoji!

Od 1. — 12. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popusta na železnici, parebrodih
Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—

RAZSTAVA SLOV. NOVINARSTVA

Razstava Indija / Materi za otroka / Umetnost / Vrtnarstvo / Eksotične ribice / Zoo Male domače živali

Industrija, obrt

Tekmovanje harmonikarjev 12. septembra

Krasno zabavišče

Velikomestni variete, popoldanske predstave zastoj
Vas vabimo!

Pleskarsko in slikarsko podjetje

HLEBŠ JAKOB

družba z omejl. zavezo

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 21

Telefon 30-70

Izvršuje vsa pleskarska, in orkoslikarska dela po zmernih cenah.

Solidna izdelava. Za vsa izvršena dela jamčimo.

Najnovejši vzorci

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN - LJUBLJANA

BORŠNIKOV TRG ŠTEV. 1 ♦ TELEFON 27-04

Priporoča se za vsa v elektrotehnično stroko spadajoča dela in dobave

—————

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. • Cene zmerne. Postrežba točna in solidna • Zahtevajte reference • Nočna služba za nujna popravila • Kličite telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklop na omrežje krajevnih elektraren izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dob vpljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.

Oglašujte v „Slovenski besedi“

Trajno kodranje samo Din 60.—

Frizerski salon

Izdelava garantirano dobra,

MIRKO ZALETEL, Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 24